

Huszonegyedik Nemzetközi Nyelvészeti Olimpia

Brazíliaváros (Brazília), 2024. július 23–31.

Az egyéni verseny feladatai

A megoldások megadásának szabályai

Ne másolja le a feladatokat! Az egyes feladatok megoldását külön-külön lap(ok)ra írja! Minden lapra írja rá a feladat számát, az ülőhelyének a számát és a vezetéknevét! Máskülönben a feladatlapjai összekeveredhetnek másokéival.

Hacsak nem szól máshogy a feladat, részletesen le kell írnia az adatokban felfedezett mintákat vagy szabályokat. Ellenkező esetben a megoldásra nem adható meg a teljes pontszám.

1. Feladat (20 pont) Adottak korják igealakok, valamint magyar fordításuk:

1. tǎjekmiŋŋənet	én el fogom kapni őket _(kett)
2. kekmiŋŋənew	te elkapod őket _(több)
3. mətəlhun	mi _(kett) láttuk őt
4. kujguŋnet	te megharapod őket _(kett)
5. kinuheŋŋətək	ti _(kett) vártok engem
6. nekmitən	ők elkapták őt
7. mətkolholəŋən	mi _(több) látjuk őt
8. mətuhennet	mi _(kett) vártuk őket _(kett)
9. enanŋevlatək	ti _(több) elküldtetek engem
10. tuhettək	én vártalak titeket _(kett)
11. mǎccuheŋŋətək	mi _(kett) várni fogunk titeket _(kett)
12. inekmittək	ti _(kett) elkaptatok engem
13. tǎjelleŋən	én vezetni fogom őt
14. nekulhuŋnew	ők látják őket _(több)
15. najalholəŋətək	ők látni fognak titeket _(több)
16. mǎccenŋivŋənew	mi _(kett) el fogjuk küldeni őket _(több)
17. neŋenŋivŋənet	ők el fogják küldeni őket _(kett)
18. mǎccallaləŋətək	mi _(kett) vezetni fogunk titeket _(több) , mi _(több) vezetni fogunk titeket _(több) , mi _(több) vezetni fogunk titeket _(kett)

(kett) = két ember
(több) = három vagy több ember

(a) Fordítsa le magyarra:

19. kulleŋən
20. jinejguŋtək
21. tekminnew
22. tǎjohalləŋtək
23. mətkonŋevləŋən

(b) Fordítsa le korják nyelvre:

24. te látni fogod őket_(kett)
25. mi_(több) megharaptuk őt
26. ti_(több) elkaptok engem
27. ők elküldenek titeket_(kett)
28. ti_(kett) vezettetek engem

△ A korják nyelv a csukcs-kamcsatkai családhoz tartozik. Körülbelül 1665 ember beszéli Szibéria legkeletibb részén. ə = az angol *about* szó első magánhangzója. c = a magyar *cs*. g a *jacht* szó *ch*-jének zöngés párja. j = a magyar *j*. ŋ = *ny* az *íny* szóban. ŋ = *n* a *hang* szóban. h és w mássalhangzók.

—Iván Derzsanszki

2. Feladat (20 pont) Adottak szókapcsolatok hadza nyelven, valamint magyar fordításuk. (Lásd a képeket a következő oldalon.)

1. chutisa zzokwanako	<i>a zsiráf nyaka</i>
2. athuitcha slimibii	<i>a férfiak fejszéje (mézgyűjtéshez)</i>
3. panjubeema popho	<i>a hím impala l. transvaalensis gumói</i>
4. do'aikuitcha sisimibii	<i>az oroszlánok V. macrorhyncha gumója</i>
5. uphukwabiitcha zzokwanabii	<i>a hím zsiráfok lábai</i>
6. chutikoma beggau	<i>a hím elefánt nyaka</i>
7. uthumeckoeta dlakwebee	<i>a lányok lándzsája</i>
8. makokoma erati	<i>a fiú rövid, széles főzőedénye</i>
9. midlabiisa neeko	<i>a pávián csontjai</i>
10. dungubiima hazzake	<i>a (ffi) tolvaj hím zebrái</i>
11. athobeema sleme	<i>a férfi fejszéi (tűzifa hasogatásához)</i>
12. uphukwakosa beggauko	<i>az elefánt lába</i>
13. shumusa nqeko	<i>a nőstény leopárd V. pseudolablab indája</i>
14. gogogogoma uhuyiti	<i>a (ffi) idegen flamingója</i>
15. uthumesa dlakweko	<i>a lány hosszú lándzsája</i>
16. do'aisa sesemeko	<i>a nőstény oroszlán V. macrorhyncha indája</i>
17. midlaitcha niibii	<i>a hím páviánok csontja</i>
18. garibieta akhwitibee	<i>a nők teherautói</i>

(a) Találja meg a helyes megfeleléseket:

19. wiriko	A. farkak (pl. leopárdokéi)
20. roobee	B. vékony gally
21. mu'a	C. szarvak (pl. dikdikékéi)
22. zzahubii	D. rövid, vastag gyökér

(b) Fordítsa le magyarra:

23. gariko
24. makubii
25. hazzakeko
26. dongobee
27. zzahoko
28. nqibii

(c) Fordítsa le hadza nyelvre:

29. a flamingó lába
30. a zebra V. pseudolablab gumója
31. a hím impalák szarvai
32. a (női) idegenek vastag botja
33. a fiúk magas főzőedénye
34. az impala hosszú, vékony gyökerei

△ A hadza nyelv szigetnyelv. Körülbelül 1000 ember beszéli Tanzániában. **ch, dl, gg, khw, kw, nj, nq, ph, sh, sl, tch, th, w, y, zz** mássalhangzók. ' = az ún. hangszalagzár (a levegő áramlási útjának rövid elzárása a torokban). Egymást követő azonos magánhangzókat külön (közbeeső ' hanggal) ejtik ki.

Az *Ipomoea (I.) transvaalensis*, *Vatovaea (V.) pseudolablab* és *Vigna (V.) macrorhyncha* indás növények, amelyeknek gumóknak nevezett, ehető, megvastagodott föld alatti száraik vannak (olyanok, mint a burgonya). Az ezen növények közötti különbségek lényegtelenek e feladat megoldása szempontjából.

—Samuel Ahmed

zsiráf

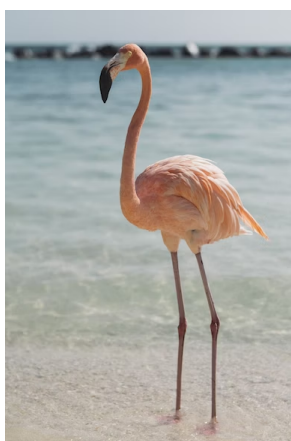
impala

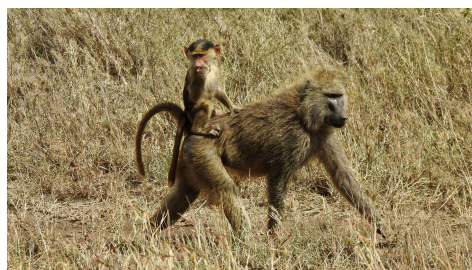
dikdik

oroszlán

flamingó

pávián

elefánt

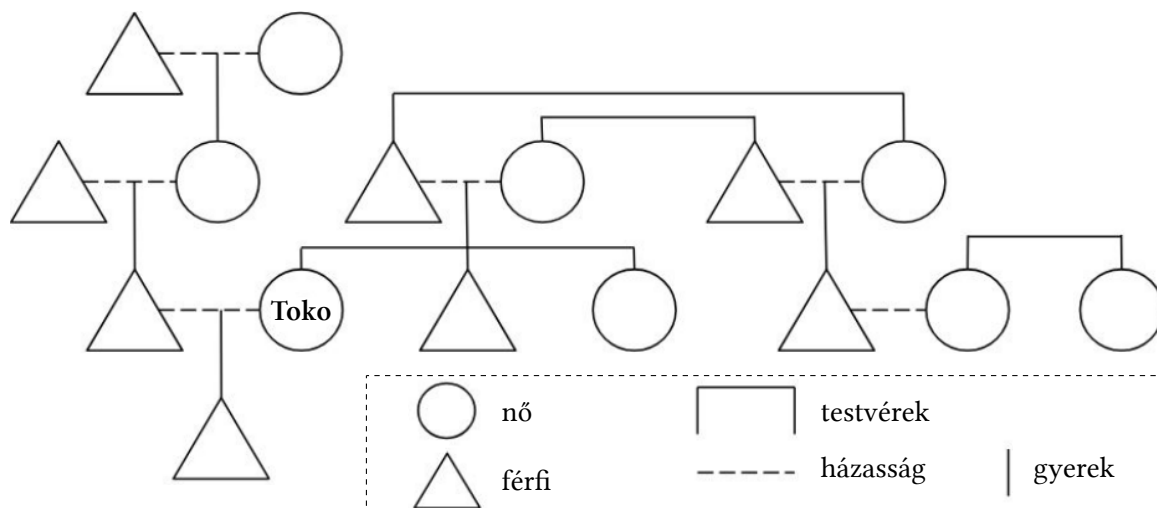

zebra

leopárd

3. Feladat (20 pont) Alább egy komnzo nyelvű család családfáját találja, valamint a családtagok egymáshoz való viszonyát leíró állításokat. A testvérek balról jobbra csökkenő korrendben vannak ábrázolva. Egy családtag, **Toko** helyét előre megadtuk.

1. Wafine Kuraiane nge rä.
2. Mea Gwamane bäiŋaf yé.
3. Naimr Tokoane ŋame rä.
4. Mea Wimsane ŋafe yé.
5. Marua Kuraiane enat yé.
6. Naimr Gwamane ...①.
7. Abia Maragaane ŋäwi yé.
8. Tawth Kuraiane zath yé.
9. Trafe Wafineane ŋame rä.
10. Marua Maragaane zath yé.
11. Tawth Meane ...②.
12. Abia Gwamane yamit yé.
13. Tawth Wafineane nge yé.
14. Wafine Maragaane zath ŋare rä.
15. Kurai Wafineane ŋafe yé.
16. Trafe Tawthane ...③.
17. Mea Maragaane zath yé.
18. Nfiyam Wimsane bäiŋam rä.
19. Wims Gwamane yamit rä.
20. Maraga Tawthane ...④.
21. Skri Gwamane ŋafe yé.
22. Naimr Maragaane zath ŋare rä.
23. Maraga Tokoane nge yé.
24. Abia Tokoane ngth yé.
25. Toko Wimsane nane rä.
26. Toko Gwamane yamit rä.
27. Maraga Wafineane zath yé.
28. Nakre Wimsane yumad rä.
29. Abia Wimsane nane yé.
30. Mabata ...⑤ ngth ...⑥.

- (a) Egészítse ki a családfát!
- (b) Töltse ki az (1–6) üres helyeket!
- (c) A következő kijelentés helytelen. Magyarázza meg, hogy miért, és javítsa ki a hibát!
31. Skri Abiaane ŋäwi yé.

△ A komnzo nyelv a jam családhoz tartozik. Körülbelül 250 ember beszéli Pápua Új-Guinea Nyugati tartományában, Rouku falvában és Morehead városában. A farem etnikum – a komnzo elsődleges beszélői – nővércserét folytat, melynek során két különböző klánból származó férfi feleségül veszi egymás nővérét (a családfán látható módon).

ä = e a *nem* szóban. ŋ = n a *hang* szóban. th = az angol *th* a *that* szóban. z = a magyar *c*.

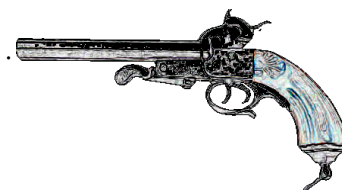
–Aida Davletova

4. Feladat (20 pont) Adottak szókapcsolatok dow nyelven, valamint magyar fordításuk véletlenszerű sorrendben:

1. çum 'aa'	A. <i>gyűrű</i>
2. dâw çuum	B. <i>száj</i>
3. dâw nôr	C. <i>saru</i>
4. dâw nôr keet	D. <i>kisujj</i>
5. dâw tôog	E. <i>csökkenteni</i>
6. dâw sôb pis piis	F. <i>lány (-a vkinek)</i>
7. dâw tôoj	G. <i>liszt doboza</i>
8. dôo' piis	H. <i>nyelv (testrész)</i>
9. sôb dak	I. <i>lábfej</i>
10. suk 'aa'	J. <i>orr</i>

Adottak további szókapcsolatok dow nyelven, valamint magyar fordításuk, ismét véletlenszerű sorrendben:

11. be keet	K. <i>házasított tapír</i>
12. be tum	L. <i>vízidisznó</i>
13. yak yaa'	M. <i>falevél</i>
14. yak nâax	N. <i>szemüveg</i>
15. nâx pôog	O. <i>revolver</i>
16. nâx taax	P. <i>főfolyó</i>
17. taax 'uuy	Q. <i>mag</i>
18. tum tâag	R. <i>házasított hangyász</i>
19. yon 'uuy	S. <i>tukupi</i>
20. yon tôoj	T. <i>makasera</i>

(a) Találja meg a helyes megfeleléseket!

(b) Fordítsa le magyarra:

21. **dâw sôb piis**

22. **dâw sôob pis**

23. **dâw çum piis**

(c) Fordítsa le dow nyelvre:

24. *patak*

25. *kistapír*

26. *szem*

27. *lányunoka (lánya lánya)*

△ A dow nyelv a naduhup családhoz tartozik. Körülbelül 140 ember beszéli Brazília Amazonas államában.

ç = a magyar *ty*. j = a magyar *gy*. r = a magyar *h*. s = a magyar *s*. x = a német *ch* a *Bach* névben. y = a magyar *j*. ' = az ún. hangszalagzár (a levegő áramlási útjának rövid elzárása a torokban). ã = nazalizált hang. â, ô és u magánhangzók. A kettős magánhangzó (beleértve az âa-t és az ôo-t) az ereszkedő vagy az emelkedő tónust jelöli.

A vízidisznó, a tapír és a hangyász Brazíliában élő emlősök. A vízidisznó arról ismert, hogy tavak, folyók és mocsarak közelében él, a hangyász pedig a hosszú orráról, amellyel hangyákat gyűjt. (Lásd a képeket a következő oldalon.) A tukupi erős ízű folyadék, amelyet préseléssel vonnak ki a maniókagumóból. A makasera egyfajta manióka, amelynek az a sajátossága, hogy kevésbé mérgező.

—*João Henrique Oliveira Fontes (konzulens: Karolin Obert)*

vízidisznó

tapír

hangyász

5. Feladat (20 pont) A yanyuwa nyelvet a férfiak és a nők egy kicsit különbözőképpen beszélik. Adottak mondatok a yanyuwa nyelv női változatából, valamint magyar fordításuk:

- 1. nya-ardu kiwa-wani**
A fiú visszatért.
- 2. rru-bardibardilu kanda-wubala ma-burlurlu**
Az öregasszony meg fogja sütni a kenyeret.
- 3. nyu-marralngujilu jarrilu-yabimanji rra-walkuru**
Az orvos meggyógyítja a terhes nőt.
- 4. wakuku ji-wulumanji**
A kutya fut.
- 5. linji-nhanawalu kanyalu-wudurumala nya-mirningiya**
A nők etetni fogják a férfit.
- 6. ji-jakudukudulu kanyinju-athama nya-munanga**
Az emu üldözte a fehér férfit.
- 7. nyu-ardulu jilu-nganji warrbima**
A fiú látja a dingót.

Itt pedig a férfi változathoz való mondatok szerepelnek, valamint magyar fordításuk:

- 8. li-walkuru kalu-walanyma**
A terhes nők előbújtak.
- 9. ki-warrbimalu kilu-tha wunala**
A dingó megette a kengurut.
- 10. rra-bardibardi janda-waninji**
Az öregasszony visszatér.
- 11. ki-bulijimanjilu karrilu-yngkarri rra-ardu**
A rendőr hallotta a lányt.
- 12. ki-mirningiyalu jilu-wubanji ma-ngarra**
A férfi megfőzi az ételt.
- 13. rru-yanyuwalu kanda-ngala munanga**
A yanyuwa nő látni fogja a fehér férfit.
- 14. linji-marralngujilu kalalu-yabimala li-malbu**
Az orvosok meg fogják gyógyítani az öregembereket.

(a) Fordítsa le magyarra:

15. mirningiya ka-wulumala
16. nyu-munangalu kalilu-wudurruma li-wakuku
17. linji-ardulu jalu-wubanji ma-burlurlu
18. rru-nhanawalu janda-athamanji ardu

(b) Az (a)-ban adott yanyuwa nyelvű mondatok mindegyikénél jelezze, hogy a női (♀) változattól vagy a férfi (♂) változattól van-e, vagy nem lehet eldönteni (?!):

(c) Fordítsa le yanyuwa nyelvre, megadva mind a női, mind a férfi változatot, ha a kettő különbözik:

19. *A kutya üldözte a lányt.*
20. *A terhes nő eteti az öregasszonyokat.*
21. *Az öregember meggyógyította a yanyuwa férfit.*
22. *A kenguru vissza fog térni.*

△ A yanyuwa nyelv a pama-nyungar család ngarna ágához tartozik. Manapság már csak három, Ausztrália Északi területén élő nő beszéli folyékonyan.

$k \approx g$ a *gép* szóban. $nh = n$ a *nagy* szóban. $rr \approx$ a magyar *r*. $th =$ az angol *th* a *that* szóban. r, rd, rl és rn úgy ejtendő, mint rr, d, l és n , de a nyelv hegye hátrafelé görbül. j és d előtti n azt jelöli, hogy a mássalhangzó előtt némi levegő áramlik át az orron.

A dingó és az emu Ausztráliában élő állatok. —*Dan-Mircea Mirea (konzulens: John Bradley)*

Szerkesztők: Samuel Ahmed, Iván Derzsanszki (műszaki szerkesztő), Hugh Dobbs, Dmitrij Geraszimov, Shinjini Ghosh, Kszenyija Giljarova, Sztanyiszlav Gurevics, David Hultman, Borisz Iomdin, Kim Mingju, Li Thehun, Liu Jü-jang, Eimear McKnight, Dan-Mircea Mirea, Andrej Nyikulin (főszerkesztő), Pan Tung-lő, Aleksejs Peguševs, Jan Petr, Alekszandr Piperszki, Przemysław Podleśny, Marija Rubinstejn, Daniel Rucki, Szató Kazune, Milena Veneva, Elysia Warner.

Magyar szöveg: Iván Derzsanszki, Lovas Anna, Elysia Warner.

Sok szerencsét!